

Genealogica Betuliensis

Nr 76 hösten 2021

Björklingebygdens
I hjärtat av Uppland
Grundad 1985
Släktforskarförening

Lite mer om kungaval och eriksgator

MEDDELANDEN OCH INFORMATIONER FRÅN STYRELSEN

Hoppets stjärna har tänts

Nu ser vi äntligen en ljusglimt i slutet på den eviga tunneln. Vi räknar med att kunna sätta igång våra torsdagsträffar till hösten, och om vi inte råkar ut för nåt bakslag igen är den första träffen planerad till den 9 september. Några föreläsningar eller andra aktiviteter har vi inte vågat boka in under hösten.

Årsmöte för åren 2020 och 2021

För att komma vidare med föreningsarbetet kände vi oss tvingade att ordna ett årsmöte med brevledes omröstningar under början av juni. Det blev enhälligt beslut enligt utsänt förslag. De enda förändringarna i styrelsen blev som föreslagits att

Ulla Svensson fått lämna enligt sitt önskemål och att hon ersätts som ledamot av Britt-Marie Andersson.

Höstens nummer av tidningen

Det har blivit många frågor, skolfoton och historier från äldre tider, och många av dem berör de första årtiondena av 1900-talet med några avvikelser åt båda håll i tiden. Vi hoppas att ni gillar innehållet och dessutom att vi kan få upplysningar och hjälp med kluringarna. Skicka svaren till info@bjorklinge.se så sänder vi dem vidare till frågeställarna.

Vad hände med de här emigranterna på 1890-talet?

Solveig Brundin Eriksson

Min farmor Ester f.18920308 Rickeby, Knutby vars pappa kommer från en familj på 13 barn. Några av syskonen emigrera till Nord Amerika. Men nu undrar jag om hans systrar Hilda o Augusta kom fram till Nord Amerika. Jag vet att de har dödförklaras år 1940.

Nu söker jag någon som vet något hur man gör för att få veta om de kom fram och tips hur jag ska få veta vad som hände dem.

Farmors farfar Erik Jansson f. 18270708 i Rick-eby, Knutby, d.18990415 Uppsala.

Gift 18511228 i Fasterna med farmors farmor Wilhelmina Eriksdotter f.18310315 Bro, Edsbro, d.18921024 Uppsala.

Barn:

Erika Wilhelmina f. 18520423 Fasterna, d. 19320130 Tuna

Margareta Lovisa f.18550913 Knutby, d.19230115 Rådmansö

Farmors pappa Johan Erik f.18540210 Knutby, d.19110526 Funbo

Emma Charlotta f.18570322 Knutby, d.19230419 Uppsala

Frans f.18580814 Knutby, d. 19330415 Funbo

Anders Gustaf f.18610109 Knutby, emigrera 1888, d.19181212 Nelson, Brittiska Colombia
Hilda f.18620610 Knutby, emigrera 1890, Död förklarad 1940

Otto f.18641025 Knutby, d.19280814 Knutby

Carl Petter f. 18670223 Knutby, d. 18671106 Knutby

Augusta f. 18680709 Knutby, emigrera 1888, Död förklarad 1940

Josefina f.18710405 Rimbo, d.18710703 Rimbo

Anna f.18720827 Rimbo, d.19350831 Göteborgs Karl Johan

Fredrik f.18740822Rimbo, d.18910102 Uppsala

Tips hur man kan hitta uppgifter eller om någon har uppgifter om Hilda o Augusta lämnas till Solveig på info@bjorklinge.se

Lite mer om de medeltida kungavalen och eriksgatan

Vad hände egentligen före och efter själva eriksgatan?

Kjell Andersson

Blandade uppgifter hämtade framför allt från UNT:s äldre julnummer. De stammar från många skildrare av det medeltida Sveariket som Snorre Sturlasson, Adam av Bremen, Olaus Magnus, professorerna Otto von Friesen och Jöran Sahlgren, länsantikvarierna Nils Sundquist och Stig Rydh, Svensk Uppslagsbok, Nationalencyklopedin och säkerligen flera. De är helt klart mer eller mindre trovärdiga men det är nog riktigt bra spekulationer som helhet.

Först skulle en ny kung väljas – vem och varför lämnar vi därhän här.

Att valet skulle ske av "svearna" är dokumenterat i de gamla landskapslagarna - den äldsta är "äldre västgöotalagen" (början av 1200-talet).

Först i 1350 kom Magnus Erikssons landslag som gemensam för riket.

I de tidigaste sägs inget om var valet skulle ske, men i Sörmlandslagen 1327 och i Magnus Erikssons landslag anges Mora äng resp. Mora ting. På medeltiden var Uppland tyngdpunkt för svearna som enligt lagen först skulle välja kung. Det fanns tre s.k. folkland i Uppland – Tiundaland (norr om Uppsala), Attundaland (östra delen) samt Fjädrundaland (västerut). Eftersom (Gamla) Uppsala hade kungsgården och domkyrkan tror forskarna att det var en rättvisefråga att kungavalet fick ske på Mora äng/ting på andra sidan gränsen i Attundaland. Gränsen gick mellan Danmark och Lagga socknar. Fjädrundingarna fick hur som helst ta båten för att närvara. Läs gärna mer om detta i UNT:s julnummer 1954 mm.

När kungen väl var vald placerades han på Mora Sten – en stor platt tror man. Den stenen är nu försvunnen och tycks ha varit det sen slutet av 1400-talet, kanske för att valet av en oönskad kandidat inte skulle kunna fullföljas enligt lagen. Sen var det för kungen att ta sig till kungsgården i Gamla Uppsala och ladda inför eriksgatan. Det fanns säkert en del strapatser redan på denna första kungliga resa, det gällde bl a att ta sig över Sävjaån vid Falebro (som kanske var ett vadställe

på den tiden). Platsen var kanske nog så svår att passera även om han valde att färdas med båt.

Själva eriksgatan underlättades om det gick att företa den vintertid när vattendrag och sankmarker var frusna och möjliga att färdas på. Än viktigare än att om möjligt välja tid var att följa lagen till punkt och pricka inte minst att sköta överlämnande av gisslan när man passerade in i nästa landskap. Annars kunde det gå som följande berättelse om *Ragnvald Knaphövde* visar. Därefter skötte sig alla ordentligt.

Då han hade valts till kung mot slutet av 1120-talet gav han sig omedelbart ut på sin rundresa genom riket. Då han kom till Västergötland begick han det ödesdiga misstaget att, kanske lite styv i korken, rida in över gränsen utan att i laga ordning medföra gisslomän, vilket lagen föreskrev. Vid påföljande ting, med biskop Karle av Edsvära i presidiet, blev han ihjälslagen av uppretade tingsdeltagare.

Ragnvalds eftermäle i västgöotalagens konungalängd lyder: "Han red till Karleby utan gisslan, och för denna sidvörndnad, han visade alla västgötar, fick han en skymflig död".

Måhända kan man här finna orsaken till att han inte lämnade gisslomän - han var själv västgöte och kände sig därmed som hemma, något som kanske inte alla tyckte att han borde göra...

När Gustav I Wasa sett till att Sverige blev ett arvrike på 1500-talet så var det inte längre aktuellt med varken kungaval eller eriksgator.

Sandra Waxin undrar runt ett par gamla fotografier

På det första sitter hennes mf f längst ner till höger. Han heter Engelbert Vaxin och föddes 1891 i Årby, Lena. Fadern var då dragon men senare statare så de flyttade runt mycket. Det är ju ett skolfoto och han ser ut att vara i 10-årsåldern. De bodde 1896-1903 i Börje och Viksta så det bör vara taget på något av de ställena.

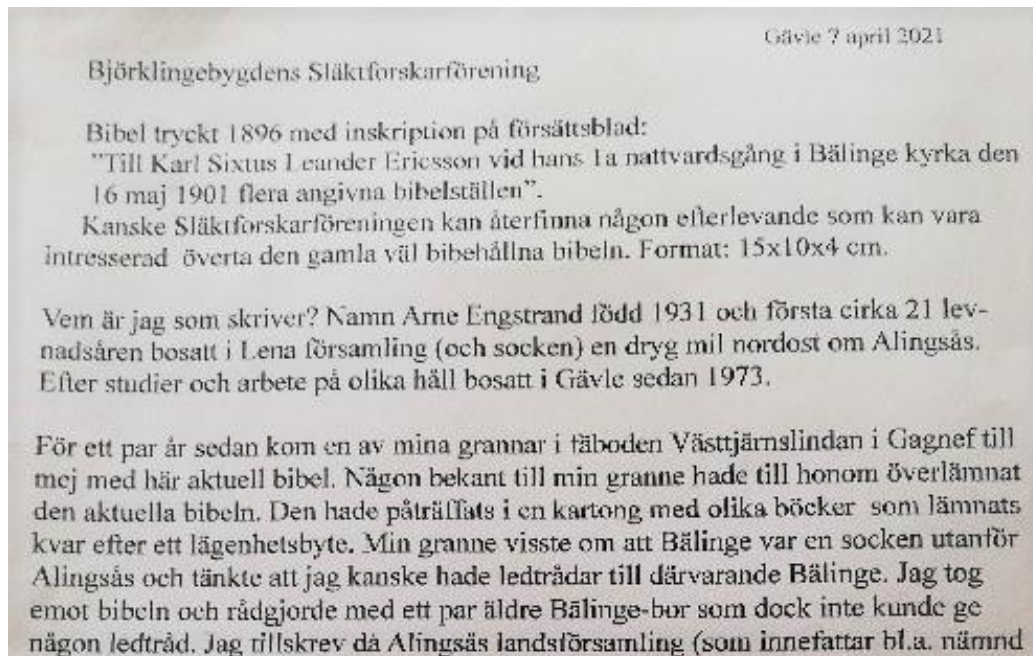
Det andra är möjligen nåt slags släkträff eller nåt helt annat. Mannen med fiolen längst fram är Johan (John) Erik Pettersson född 1884 i Fjuckby, Ärentuna. Han levde hela sitt liv där så det kan vara stor chans att fotot är taget någonstans där i trakten runt 1910.

Sandra vill gärna få hjälp att få fram namn på personer och platser om någon känner till det.

Det kom ett brev..

..till föreningen nu i våras.

Det var en äldre gävlebo Arne Engstrand med sommarboende på en fäbod i Gävnef. Han hade av en sommargranne fått en bibel med inskrift "Till Karl Sixtus Leander Eriesson vid hans 1:a nattvardsgång i Bälunge kyrka den 16 maj 1901 ...". De undrade varför bibeln hamnat i en kvarlämnad boklåda, och sedan de fått tipset att det

var i Bälunge här i Uppland som konfirmationen ägt rum för 120 år sedan sökte de vår hjälp att forska i frågan och kanske hitta någon efterlevande.

Familjen bestod av mor, far samt sex barn.

Mor Karolina Josefina Rehn 1859 – 1898
Far Karl Fredrik Eriksson 1851 – 1900

Dottern Signe Elvira Josefina f 1881 gift Ceder död 1968 i Bollnäs

Sonen Karl Erik Sigfrid f 1884 död 1963 i Edsbro
Sonen Karl Sixtus Leander f 1887 (Kallas i fortsättningen bara **Sixtus**) emigrerat till Canada 1925

Dottern Sigrid Amalia Karolina f 1889 gift Lindström död 1972 i Uppsala

Dottern Sally Regina Fredrika f 1891 gift Andersson död 1962 i Uppsala

Dottern Ada Signhild Bernardina f 1894 död samma år.

När modern dör i tuberkulos 1894 strax efter den nyfödda flickan flyttar äldsta flickan till Björklinge 1895 och pojkar till Fasterna i trakten av Rimbo som fosterbarn. Fadern bor kvar med de yngsta flickorna men han dör sen i cancer 1900.

När Sixtus konfirmerades 1901 var han fosterbarn i Bälunge. Därefter rörde han sig runt Uppsala tills han 1915 flyttade till Säter där han blev kvar till 1925 när resan gick vidare till Canada. Troligen rymdes inte bibeln i packningen då och därför har den så småningom dykt upp i Dalarna.

Vi har inte lyckats hitta fler uppgifter om Sixtus. Om någon känner till något om efterlevande till någon i syskonskaran är vi glada för upplysningar som vi kan vidarebefordra till Arne Engstrand.

En lantbrukares räkning från handelsmannen 1912

Vadstena den 30/6 1912

Herr [redacted] Karstad Debet

Till

BRÖDERNA CARLINGS EFTR.

Mars	18/3	1/4	Kött	1.50
	21	2/4	Rotborstar	70
	27	3	Kvaster	2.20
April		1/2	Lill	17.-
		1/4	Kaffe	2.-
		3		5.40
		2	Vetemjöl	60
Juni	10	50	sa Murra	4.10
		1 b.	Radulack	1.25
		Ost		2.50
		1 b.	Anjous	60
		1 gn.	Ljus	65
	27	30 st.	Kampeliner	34.50
				1.15
Kronor				73.40

Några reflektioner:

Pengvärdet (KPI) var då nästan exakt 50 gånger mer än idag. Man fick alltså 50 gånger mer för varje krona.

½ tunna (sillen) var troligen ca 60-70 liter.

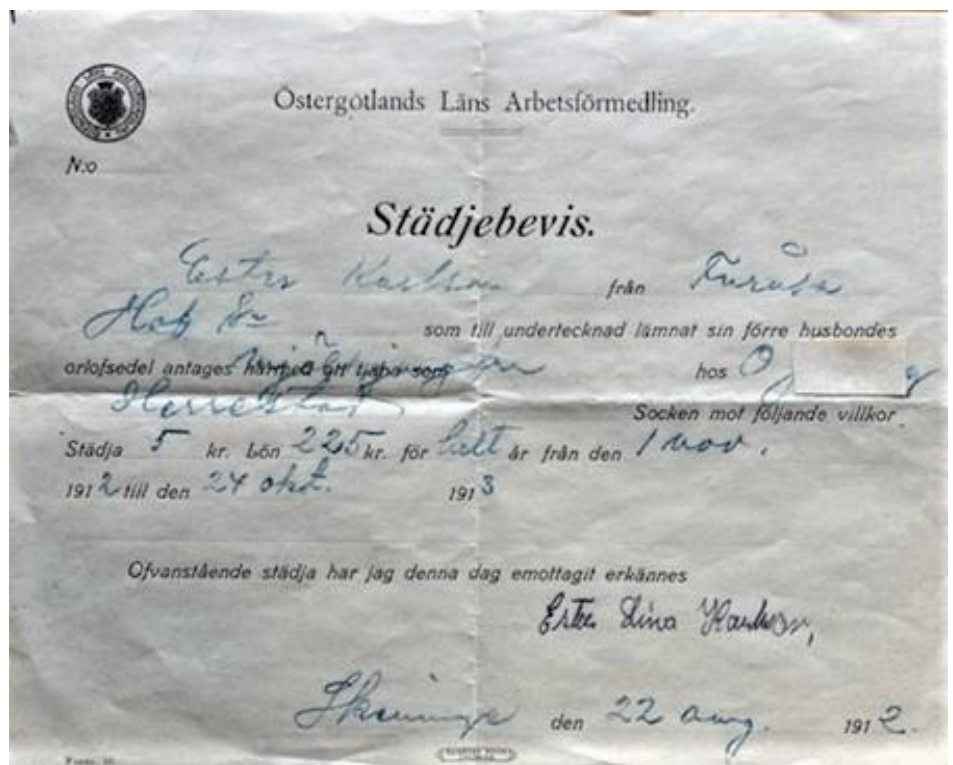
Hur stor dåtidens anjouisburk var kan man ju undra över liksom hur många ljus innehöll 1 paket.

Och vad är La Nueva?

Synpunkter mottages tacksam. Det kan ju bli en diskussion till nästa nummer.

En mjölkjungfru hade inte många slantar att spendera! Knappt 2 kronor i månaden.

Vad var en mjölkjungfru? Något bättre än en enkel mjölkpiga eller vad?

Kvittona var också snyggare 1912

Sen kan man ju också fundera på vad försäkringen omfattade för premien 29:60 per år. (Ca 1500:- i dagens penningvärde)

Några tips för den som är Kartintresserad

Lantmäteriets historiska kartor är nu gratis att beställa. Gå in på lantmateriet.se och läs mera.

Det finns också en mycket spännande hemsida som heter kartbild.com. Där finns kartor från 1800-talets generalstabskarta och häradsekonomisk karta över ek-kartan från 50-talet, flygbilder från 1960 och 1975 till rykande färsk karta och satellitbilder. Allt är sömlöst hopskarvat och synkroniserat mellan de olika kartorna så det är lätt att jämföra mellan olika tider. Som grädde på moset kan skärmen delas i två med olika epoker på respektive sida. Alltså en **guldgruva** för kartomaner samt släkt- och hembygdsforskare. Ett exempel här intill. Men man ska se det på skärm för att få rätta effekten.

Stig Roos och klasskamrater i Björklinge 1946

Stig vill gärna ha hjälp med namnen – de här vet han:

Klass 3 – 4 1946-05-01

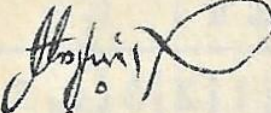
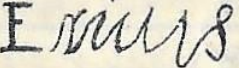
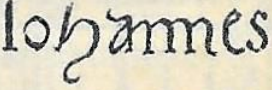
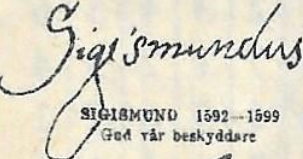

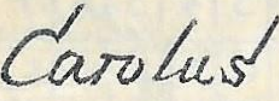

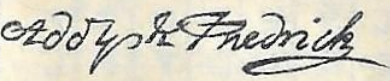

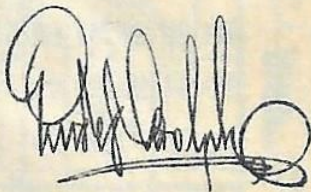

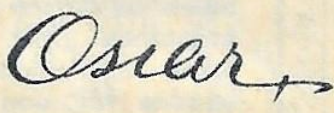
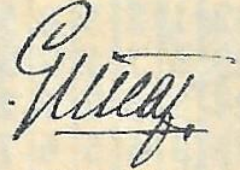
Lärare Anna Liljestrand f 1908-09-25 d 1991-12-16 Lund, Skåne

	Bakre raden	fr vänster	
1	Kerstin Nilsson	f 1936-11-29	Tibble
2			
3	Greta Järnil	f 1935-06-27	Kantorsbostaden
4	Hjördis Johnsson	f 1935-06-27	Kambo
5	Maj-Britt Larsson	f 1935-09-17	Snörom
6	Gunvor Lindén	f 1936-10-04	Snugga
7	Ulla-Britt Gustavsson	f 1936-07-04	Lund soldattorp
8	Laila Hellerstedt	f 1936-01-08	Lisselbo
9	Berit Wallén	f 1936-08-17	Tibble Hade stickeri i Björklinge
10	Anita		gift Larsson

	Främre raden		
1	Olle Pettersson		
2			
3			
4			
5			
6	Stig Roos	f 1936-05-28	Kambo
7	Ebbe Torselius	f 1936-06-01	Kambo
8			
9	Joel Thor-Edvinsson	f 1936-06-17 d 2010-05-14	

	Mellersta raden		
1			
2	Per-Erik		
3	Alf Gustavsson	f 1935-12-19	Nyby
4	Olle Pettersson		
5			
6			
7	Hans Thelin	f 1936-04-12	Snugga
8	Tage Andersson	f 1936-05-15 d 2009-08-17	Gränby
9	Karl-Erik Nilsson	f 1936-08-28	Nynäs

**Svenska regenters namnteckningar och valspråk
från Gustaf I till nuvarande tid.**

GUSTAF I VASA 1521–1560 All magt är af Gud.	ERIK XIV 1560–1568 Gud gifver åt hvem han vill.	JOHAN III 1568–1592 Gud vår beskyddare
SIGISMUND 1592–1599 Gud vår beskyddare	CARL IX 1599–1611 Gud min tröst.	GUSTAF II ADOLF 1611–1632 Ära vare den högsta, de sinas tillflykt.
CHRISTINA 1632–1654 Vishet är statens grundpelare.	CARL X GUSTAF 1654–1660 I Gud min del, Han skall göra det.	CARL XI 1660–1697 Herren vår beskyddare.
CARL XII 1697–1718 Med Guds hjälp.	ULRICA ELEONORA 1718–1720 Gud mitt hopp.	FREDRIK I 1720–1751 Gud mitt hopp.
ADOLF FREDRIK 1751–1771 Det allmånas väl är mitt väl.	GUSTAF III 1771–1792 Fäderneslandet	GUSTAF IV ADOLF 1792–1809 Gud och Folket.
CARL XIII 1809–1818 Folkets väl min högsta lag.	CARL XIV JOHAN 1818–1844 Folkets kärlek min belöning.	OSCAR I 1844–1859 Bätt och sanning.
CARL XV 1859–1872 Land skall med lag byggas.	OSCAR II 1872–1907 Brödras folkets väl, efter 1905, Sveriges väl.	GUSTAF V 1907– Med folket för fosterlandet.

Intressant att se hur våra kungars handstil och valspråk har förändrats genom århundradena – eller hur.

Nr 76 hösten 2021

På vår hemsida samt Facebook har medlemmar och andra intresserade möjlighet att följa vad som händer i Björklingebygdens släktforskarförening. Du är välkommen till våra aktiviteter, även med bidrag som artiklar, bilder, frågor och efterlysningar m.m. till hemsidan och tidningen.

Styrelsen tar tacksamt emot förslag vad Du vill ha för aktiviteter eller läsa om.

Samtidigt vill vi i styrelsen passa på att tacka alla som har skickat in bidrag till hemsidan och tidningen.

Föreningens styrelse

Ordförande:
Solveig Brundin-Eriksson

Vice ordf:
Kjell Andersson

Sekreterare:
Wencke Hellström

Kassör:
Åke Eriksson

Ledamöter:
Louise Schöld

Ulla Juberg Mineur

Britt-Marie Andersson

OBS Medlemsavgift nedan avser ENDAST nya medlemmar. Betalning för 2020 GÄLLER ÄVEN 2021.

Kommande evenemang:

Öppet Hus på Furuliden, Södra Långåsvägen 10,
Björklinge
tid: 16.30 - 20.00, torsdagar jämna veckor
från 9/9 till 2/12

Vi hoppas alltså kunna starta 9 september, men meddelar hur det blir med e-posten samt på hemsidan och Facebook

Släktforskardagarna 2021
11-12 september är digitala – se www.sfd2021.se

Du kontaktar oss på e-post
info@bjorklinge.se

Vår hemsida är
www.bjorklinge.se

Vi finns också på [facebook.com/bjorklinge.se](https://www.facebook.com/bjorklinge.se)

Vårt plusgirokonto är 492 87 62-6

Vår förening samarbetar med.

Ta gärna kontakt med någon i styrelsen om Du har frågor om släktforskning.
Medlemsavgiften: enskild 150 kr. par på samma adress 200 kr, ungdom till 25 år 50 kr. Avgiften betalas in till föreningens plusgirokonto 492 87 62-6. Ange ditt namn, adress, E-postadress och telefonnummer på inbetalningskortet.

När Du flyttat eller byter E-post kom ihåg att anmäla förändring!

Bli släktforskare och få ett livslångt intresse på köpet

En grundregel för släktforskning är:

Ge aldrig upp!

Förr eller senare hittar du lösning på problemet.